

AVI Yhteinen kirjaamo

Lähettäjä: Pietilä Mikko <Mikko.Pietila@tyks.fi>
Lähetetty: maanantai 8. marraskuuta 2021 13.16
Vastaanottaja: Mäki Heikki (AVI); Kirjaamo Varsinais-Suomen sairaanhoitopiiri; AVI Kirjaamo Lounais-Suomi
Aihe: Vastaus pyyntöön LSAVI/12282/2021
Liitteet: LSAVI lausunto TTL 58 ja 58d edellytyksistä 2021-11-08.docx

Arvoisat LSAVI:n edustajat,

ohessa liitteenä vastauksemme lausuntopyyntöönne LSAVI/12282/2021.

Terveisin,

Mikko Pietilä
Johtajalääkäri, Varsinais- Suomen sairaanhoitopiiri
Chefsöverläkare, samkommunen för Egentliga Finlands sjukvårdsdistrikt
Dosentti, sisätautien ja kardiologian erikoislääkäri
Docent, specialist i inre medicin och kardiologi
mikko.pietila@tyks.fi
Tel: +358505150615

VARSINAIS-SUOMEN SAIRAANHOITOPIIRI EGENTLIGA FINLANDS SJUKVÅRDSDISTRIKT

Lounais-Suomen aluehallintovirasto

Kirje 3.11.2021

LSAVI/12282/2021

8.11.2021

Asiantuntija-arvio tartuntatautilain 58 §:n ja 58 d §:n mukaisille päätöksille asetettujen edellytysten täyttymisestä Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin alueella

Lounais-Suomen aluehallintovirasto harkitsee tartuntatautilain 58 § ja 58 d § mukaisten päätösten tekemistä Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin alueella. Tätä varten Lounais-Suomen aluehallintovirasto on pyytänyt Varsinais-Suomen sairaanhoitopiiriltä asiantuntija-arviota tartuntatautilain 58 §:n sekä 58 d §:n mukaiselle päätökselle asetettujen edellytysten täyttymisestä sairaanhoitopiirin tai sen tiettyjen kuntien alueella. Lisäksi aluehallintovirasto erityisesti pyytää sairaanhoitopiirin lausuntoa THL:n riskipotentialin arviointitaulukon mukaisista mahdollisista merkittävän riskin tilanteista toimialueellaan ja mahdollisten rajoitusten kohdentamisesta niihin.

Tartuntatautilain 58 §:n 1 momentin mukaan, kun laajaa tartunnan vaaraa aiheuttava yleisvaarallinen tai yleisvaaralliseksi perustellusti epäilty tartuntatauti on todettu tai sen esiintyminen on perustellusti odotettavissa, kunnan tartuntatautien torjunnasta vastaava toimielin voi päättää toimialueellaan sosiaali- ja terveydenhuollon toimintayksiköiden, oppilaitosten, päiväkotien, asuntojen ja vastaavien tilojen sulkemisesta sekä yleisten kokousten tai yleisötilaisuuksien kieltämisestä. Edellytyksenä on lisäksi, että toimenpide on välttämätön yleisvaarallisen tai yleisvaaralliseksi perustellusti epäillyn tartuntataudin leviämisen estämiseksi. Aluehallintovirasto voi tehdä alueellaan vastaavat päätökset silloin, kun ne ovat tarpeen usean kunnan alueella.

Tartuntatautilain 58 d § mukaan jos on ilmeistä, että 58 c §:n mukaiset ja muut jo toteutetut toimenpiteet eivät ole riittäviä ja jos covid-19-epidemian leviämisen estämiseksi 2 momentissa säädettyjen edellytysten täytyessä on välttämätöntä, kunnan tartuntatautien torjunnasta vastaava toimielin voi antaa toimialueellaan kaikkia 5 momentissa tarkoitettuja toimijoita velvoittavan päätöksen, jonka mukaan yleisölle avoimien tai rajatun asiakas- tai osallistujapiirin oleskeluun tarkoitettujen tilojen käyttö on järjestettävä siten, että asiakkaiden ja toimintaan osallistuvien sekä seurueiden lähikontaktin aiheuttamaa tartunnan riskiä voidaan ehkäistä. Päätöksestä on käytävä ilmi, että toimija voi toteuttaa veloitteensa asiakasmäärää rajoittamalla, asiakaspaikka- tai tilajärjestelyin taikka muulla toimintansa erityispiirteet huomioon ottavalla tavalla. Päätöksessä on lisäksi selostettava, mitä yleisölle avoimilla ja rajatun asiakas- tai osallistujapiirin oleskeluun tarkoitetuilla tiloilla tarkoitetaan. Aluehallintovirasto voi tehdä alueellaan vastaavan päätöksen, jos toimenpiteet ovat välttämättömiä usean kunnan alueella. Kunnan tekemässä samanaikaisesti voimassa olevassa päätöksessä asetetut veloitteet täydentävät kunnan alueella voimassa olevia aluehallintoviraston päätöksellä asetettuja veloitteita.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu päätös saadaan tehdä, jos kunnan tai sairaanhoitopiirin alueella todetaan merkittäviä tautiryppäitä, joiden tartuntaketjuja ei pystytä luotettavasti jäljittämään ja jotka aiheuttavat asiantuntija-arvion mukaan merkittävän riskin uusien tartuntojen laajaan leviämiseen alueella.

Aluehallintovirasto pyytää ottamaan lausunnossa kantaa mahdollisten tartuntatautilain 58 § tai 58 d § mukaisten rajoitusten lakimääräisiin edellytyksiin. Koronatodistusta koskeva tartuntatautilain 58 i §:n sääntely voi taas vapauttaa mahdollisista näiden säännösten perusteella asetetuista rajoituksista tartuntatautilain 58 i §:n mukaisissa tilanteissa.

Varsinais-Suomen maakunnan alueella ovat voimassa valtioneuvoston päätökseen perustuvat ravitsemisliikkeitä koskevat rajoitukset. Lisäksi Varsinais-Suomen maakunnassa on voimassa aluehallintoviraston tartuntatautilain perusteella tekemä määräys järjestää ja osallistua Meyer Turku Oy:n toimipaikoilla Turussa ja Kaarinassa terveystarkastuksiin 2.5.2022 saakka.

LS-AVI pyytää kannanottoa erityisesti seuraaviin asioihin:

1. Todetaanko sairaanhoitopiirin alueella merkittäviä tautiryppäitä, joiden tartuntaketjuja ei pystytä luotettavasti jäljittämään? Aiheuttavatko ne arvionne mukaan merkittävän riskin uusien tartuntojen laajaan leviämiseen sairaanhoitopiirin alueella?

Tartuntatautilain (TTL) uudistuksen (HE 118/2021) perustelumuiustiossa ehdotetaan, että 58 d §:n 2 momentissa säädettyjä viranomaisen päätöksenteon kriteerejä muutettaisiin siten, että poistettaisiin säännöksen soveltamiskriteereistä covid-19-taudin ilmaantuvuus. Samalla tarkennettaisiin kunnan tai sairaanhoitopiirin alueella todettujen tartuntaryppäiden kriteeriä siten, että säännöksen soveltaminen edellyttäisi, että tartuntaryppäät alueella olisivat merkittäviä ja ne voisivat aiheuttaa riskin uusien tartuntojen laajaan leviämiseen alueella.

Saman perustelumuiustion mukaan merkittävillä tautiryppäillä tarkoitettaisiin sellaisia tilanteita, joissa tartuntaketjuja ei pystyttäisi luotettavasti jäljittämään ja jotka aiheuttaisivat asiantuntija-arvion mukaan merkittävän riskin uusien tartuntojen laajaan leviämiseen alueella. Laajalla leviämisellä tarkoitetaan uusien tapausten merkittävää lisääntymistä ja leviämisten ryppäiden ulkopuolella, mikä vaikeuttaa tapausten jäljitettävyyttä. Harkinta siitä, milloin kyseessä olisi merkittävä tautiryppäs, jää päätöksentekijälle, jonka tulee päätöksenteossaan nojautua asiantuntija-arvioon.

HE 118/2021:ssä ehdotettu soveltamiskriteerin muutos mahdollistaisi muistion mukaan joustavamman ja kulloiseenkin epidemiatilanteeseen nykyistä paremmin mukautuvan päätöksentekomekanismin. Muutos mahdollistaisi nykyistä paremmin alueellisen epidemiatilanteen ja alueen rokotuskattavuuden huomioimisen osana päätöksentekoa ja mahdollistaisi näin myös oikeasuhtaisen ja vain todelliseen tarpeeseen perustuvan päätöksenteon. Tällöin päätöksen tarpeellisuuden arvioimiseen voisi taudin ilmaantuvuuden lisäksi vaikuttaa myös muut epidemiologiset tekijät, kuten alueen rokotuskattavuus.

Todennettujen koronavirustartuntojen ilmaantuvuus 100 000 asukasta kohden Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin alueella on edeltäneen 14 vrk aikana (25.10. – 7.11.2021, vkot 43-44) ollut 147,2. Tilanne on huonontunut, sillä edellisellä kahden viikon seurantajaksolla (11.10. – 24.10.2021, vkot 41-42) ilmaantuvuusluku oli 109,0. Maantieteellisesti tartuntoja esiintyy eniten Turussa ja sen ympäristökunnissa, mutta myös kaupunkeja harvempaan asutuissa maaseutumaisissa kunnissa.

Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin alueella koronavirustartuntojen raportoidut tartuntatiet ovat tartunnan jäljittäjien tiedossa yhä noin 80 %:ssa (Taulukko 1). Tartuntojen tunnistetut lähteet ovat pääasiassa samassa taloudessa asuvat henkilöt, tartunnan saaneen muu lähipiiri sekä oppilaitokset painottuen alakouluikäisiin rokottamattomiin oppilaisiin. Työpaikkoihin liitettyjen tartuntojen, erityisesti muihin kuin SOTE-työpaikkoihin liitettyjen tartuntojen määrä on pienentynyt. Muiden tunnistettujen tartuntalähteiden osuus kokonaistartuntamäärästä on pieni ja esim. ravintoloihin jäljitettyjä tartuntoja on todettu viime viikkoina yhä sangen vähän. Tartuntoja todetaan likipitään kaikkien Varsinais-Suomen kuntien alueilla.

Viikkojen 43-44 aikana VSSHP:ssa rekisteröitiin 769 uutta covid-19 –tapausta. Näistä 193 tapauksessa (25,1 %) tartuntalähde on toistaiseksi jäänyt tunnistamatta. Kuntien tartuntatautilääkäreiltä (tartunnanjäljittäjiltä) saatujen tietojen perusteella tunnistamattomien tartuntojen taustalla on sekä aito kyvyttömyys osoittaa tartunnanlähde, mutta osassa tapauksissa myös tartunnan saaneen haluttomuus antaa tarvittavia tietoja.

Koronaviruspandemia on aiheuttanut pitkäaikaista sairaanhoidon kuormitusta VSSHP:n sairaaloissa ja Turun kaupunginsairaалassa, vähäisemmässä määrin alueen muilla perusterveydenhuollon vuodeosastoilla. Kesällä 2021 alkaneen koronaviruksen deltavariantin synnyttämän epidemia-aallon aikana VSSHP:n sairaaloissa, käytännössä TYKS kantasairaалassa, on viikoittain alkanut 2-14 uutta hoitojaksoa (Kuva 1). Elo-, syys- ja lokakuun aikana alkoi kunakin kuukautena 44-46 uutta sairaalahoitojaksoa. Kuvassa 2 on esitetty päivittäinen sairaalakuormitus VSSHP:n sairaaloissa jaoteltuna vuode- ja teho-osastohoitoisiin potilaisiin.

Tuoreimman, 8.11.2021 tilanteen mukaan VSSHP:n sairaaloissa oli hoidossa covid-19 –infektion tai sen välittömien seurausten vuoksi viisi potilasta vuodeosastoilla ja viisi potilasta teho-osastoilla. 8.11.2021 saadun tiedon mukaan Turun kaupunginsairaалassa ei ollut hoidossa covid-19- potilaita eristyksessä, mutta tiettävästi muutamia potilaita, joiden eristys on jo purettu. Salon terveyskeskus raportoi 8.11. kahdesta osastoillaan hoidettavasta covid-19-potilaasta.

Varsinais-Suomessa covid-19 –rokotuskattavuus on kehittynyt suotuisasti, sillä kattavuus on 12 vuotta täyttäneiden joukossa ensimmäisen annoksen osalta 87,3 % ja toisen annoksen kohdalla 81,4 % (THL 7.11.2021), Valtioneuvoston asettama 80 %:n tavoitekattavuus rajoitusten purkamiselle saavutettiin viikon 44 aikana. Ensimmäisiä rokoteannoksia on viime viikkoina annettu keskimäärin noin 2000 viikossa ja toisia rokoteannoksia puolestaan noin 9000 viikossa. Kolmansien rokotusannosten antaminen on myös aloitettu.

Tällä hetkellä kokonaan rokottamattomia, 12 vuotta täyttäneitä henkilöitä on Varsinais-Suomessa noin 47 000 ja täysin rokotettuja on puolestaan noin 352 000 henkilöä. Sairaalahoidossa rokottamattomat ovat yliedustettuina, sillä neljän viime viikon aikana (viikot 40-44) VSSHP:n sairaaloissa alkoi 32 hoitajaksoa covid-19 –infektion vuoksi ja näistä potilaista 16 (50 %) oli kokonaan rokottamattomia. Neljä potilasta (12 %) oli saanut yhden rokotteen ja 12 (38 %) kaksi rokoteannosta. Näkemyksemme on yhä, että rokottaminen on tehokkain keino torjua covid-19 –infektioita, niiden aiheuttamaa sairaalahoidon kuormaa sekä yhteiskunnallisia haittoja.

Yhteenvetona voidaan todeta, että epidemian kokonaiskuva Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin alueella on osoittanut viime aikoina selkeää huonontumista. Siten tällä hetkellä tunnistamattomien tartuntalähteiden voidaan Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin mielestä katsoa aiheuttavan e.m. lain perustelumuongin mukaisia alueellisesti merkittäviä tartuntaryypäitä. Sen sijaan tunnistamattomista tartuntalähteistä syntyvän laajan leviämisen uhka on hankalammin arvioitavissa väestön nykyinen rokote kattavuus huomioiden.

2. Päätöksen välttämättömyys: Onko arvionne mukaan ilmeistä, että TTL 58 c §:n mukaiset ja muut jo toteutetut toimenpiteet eivät ole riittäviä ja onko TTL 58 §:n ja/tai 58 d §:n mukaisen päätöksen tekeminen laissa tarkoitettulla tavalla välttämätöntä covid-19-taudin leviämisen estämiseksi?

Varsinais-Suomen maakunnan alueella ovat tällä hetkellä voimassa valtioneuvoston päätökseen perustuvat ravitsemisliikkeitä koskevat rajoitukset. Lisäksi Varsinais-Suomen maakunnassa on voimassa aluehallintoviraston tartuntatautilain perusteella tekemä määräys järjestää ja osallistua Meyer Turku Oy:n toimipaikoilla Turussa ja Kaarinassa terveystarkastuksiin 2.5.2022 saakka.

Edellä mainittujen päätösten lisäksi Varsinais-Suomessa on voimassa alueellisen koronakoordinaatioryhmän THL:n suositusta tiukempi suunenäsuojuksen käyttösuositus. Sen mukaan suunenäsuojusta suositellaan käytettäväksi seuraavissa tilanteissa:

- *Julkisessa liikenteessä.*
- *Julkisissa sisätiloissa ja yleisötilaisuuksissa, joissa on paljon ihmisiä lähellä toisiaan.*
- *Kouluissa ja oppilaitoksissa peruskoulun 6. luokasta lähtien. Paikallisesti, joko kunta- tai oppilaitoskohtaisesti, voidaan myös soveltaa tästä eriyvää ikärajaa maskin käytön suhteen, mikäli epidemiatilanne sitä puoltaa.*
- *Koronavirustestiin hakeutuvat matkalla näytteenottoon ja ennen testituloksen valmistumista, jos on välttämätön syy liikkua kodin ulkopuolella.*
- *Sairaaloissa potilaiden ja vierailijoiden tulee käyttää suunenäsuojusta sairaalan ohjeistuksen mukaisesti.*
- *Oman tilannekohtaisen harkinnan mukaan suunenäsuojusta voi edelleen käyttää muissakin tilanteissa.*

Suurimmat tapausmäärät covid-19-tartunnoista todetaan tartunnan saaneen kanssa samassa taloudessa asuvilla tai muussa lähipiirissä olevilla henkilöillä (Taulukko 1). Näihin ryhmiin ei ole kohdistettavissa rajoituksia TTL 58 §:n tai 58 d §:n osalta. Muista tunnistetuista tartuntalähteistä alakouluikäisten lasten tartuntojen määrä on lisääntynyt, mutta lapsiin ja nuoriin kohdistuvien rajoitusten pitäisi STM:n ohjauksen mukaan olla viimesijainen keino epidemian torjunnassa. Loput tunnistetuista tartuntalähteistä peräisin olevat tartunnat ovat luonteeltaan heterogeenisiä ja niihin rekisteröidyt tapausmäärät sangen pieniä, jolloin arvioimme, että kyseisten tartuntaryhmien kohdalla eivät nykyisellään toteudu lain tarkoittamat merkittävyys ja riski uusien tartuntojen laajaan leviämiseen alueella.

Viikon 44 lopulla covid-19-potilaiden aiheuttama sairaanhoidon kuormitus oli TYKS:n vuodeosastojen osalta hyvällä tasolla ja tehohoidon suhteen tyydyttävällä tasolla. Havaittu tuore tapausilmaantuvuuden nousu tukee ennako-olettamaa, että covid-19 –infektioiden aiheuttama sairaalahoidon tarve kasvaa näköpiirissä olevassa tulevaisuudessa, noin 1-2 viikon aikana. Sairalahoidon tarpeen arvioinnissa on erityisesti huomioitava, että TYKS:n aikuisten teho-osaston resurssit vastata mahdollisesti kasvavaan kysyntään ovat vuodeosastoja rajallisemmat. Tämä merkitsee, että jo muutaman (s.o. 2-3) uuden tehohoitoa vaativan covid-19 –potilaan lisäys vaikuttaisi haitallisesti teho-osaston kykyyn hoitaa muita, erityisesti tehohoitoa tarvitsevia elektiivisen kirurgian potilaita.

TTL 58 § 1 momentin mukaan: ”Kun laajaa tartunnan vaaraa aiheuttava yleisvaarallinen tai yleisvaaralliseksi perustellusti epäilty tartuntatauti on todettu tai sen esiintyminen on perustellusti odotettavissa, kunnan tartuntatautien torjunnasta vastaava toimielin voi päättää toimialueellaan sosiaali- ja terveydenhuollon toimintayksiköiden, oppilaitosten, päiväkotien, asuntojen ja vastaavien tilojen sulkemisesta sekä yleisten kokousten tai yleisötilaisuuksien kieltämisestä. Edellytyksenä on lisäksi, että toimenpide on välttämätön yleisvaarallisen tai yleisvaaralliseksi perustellusti epäillyn tartuntataudin leviämisen estämiseksi.” Nyt vallitsevassa epideemisessä tilanteessa on ilmiselvää, että kyseisen lainkohdan mukainen tartuntatauti on todettu, vieläpä niin, että uhkana on epidemian pahentuminen entisestään sekä sairaanhoidon voimavarojen kuormittuminen siten, että normaaliin toimintaan liittyvän elektiivisen kirurgian vaatiman tehohoidon kapasiteettia voidaan joutua supistamaan merkittävästi.

Tällä hetkellä Varsinais-Suomessa ei ole kuitenkaan osoittaa sellaista yksittäistä kohdetta tai toimintaa pois lukien laivanrakennusteollisuus, johon liitettäisiin covid-19 –tartuntoja siinä määrin, että kyseiset tartuntaryypät olisivat merkittäviä ja ne voisivat aiheuttaa riskin uusien tartuntojen laajaan leviämiseen alueella. Siten nyt mahdollisesti tehtävät TTL 58 §:n ja/tai 58 d §:n mukaiset päätökset olisivat luonteeltaan ennakoivia.

TTL 6 §:n mukaan tartuntatautilaissa tarkoitettujen valtion viranomaisten ja asiantuntijalaitosten sekä kuntien ja kuntayhtymien on järjestelmällisesti torjuttava tartuntatauteja sekä varauduttava terveydenhuollon häiriötilanteisiin. Niiden on ryhdyttävä välittömiin toimiin saatuaan tiedon torjuntatoimia edellyttävän tartuntataudin esiintymisestä tai sellaisen vaarasta toimialueellaan. Apulaisoikeuskanslerin mukaan viranomaistoimien tulee olla ripeitä ja tilannetta ennakoivia sekä käyttää viranomaiselle osoitettua toimivaltaa viipymättä, mutta noudattaen suhteellisuus-, välttämättömyys- ja tarkoitussidonnaisuuden periaatteita sekä muita hyvän hallinnon vaatimuksia (apulaisoikeuskanslerin päätös dnro OKV/433/70/2020).

Ongelmaksi muodostuu siis tehdä TTL 58 §:n ja/tai 58 d §:n mukainen ennakoiva päätös tai päätökset, jotka samalla täyttäisivät apulaisoikeuskanslerin esiin tuomat suhteellisuus-, välttämättömyys- ja tarkoitussidonnaisuuden periaatteet sekä muut hyvän hallinnon vaatimukset. Arvioimme kuitenkin, että nyt covid-19-tapausmäärän ja -ilmaantuvuuden noustessa ennakoimamme sairaanhoidon kuormituksen lisääntyminen voi muodostaa ilmeisen riskin covid-19-infektiolle alttiiden ihmisten terveydelle ja kokonaisyhyvinvoinnille sekä välillisten vaikutustensa kautta laajemmille yhteiskunnallisille haitoille, erityisesti tarpeellisen terveydenhoidon viivästyminenä. Tämä saattaa lääketieteellisen näkemyksemme mukaan täyttää ennakoivuudestaan huolimatta lain mukaisen ja apulaisoikeuskanslerin tarkoittaman välttämättömyysperiaatteen, mutta emme kykene asian perinpohjaiseen juridiseen arviointiin.

Yllämainitun perusteella Varsinais-Suomen Sairaanhoidopiiri arvioi, että TTL 58 c §:n mukaiset ja muut jo toteutetut toimenpiteet ovat toistaiseksi olleet riittäviä covid-19-taudin leviämisen estämiseksi, mutta epidemian äskettäinen paheneminen alueellamme ja sen myötä ilmennyt uhka sairaanhoidon merkittävästä kuormituksesta seurannaishaittoineen voivat muodostaa tarpeen TTL 58 §:n ja/tai 58 d §:n mukaisen päätöksen tai päätöksien tekemiseen laissa tarkoitettulla tavalla. Koska covid-19-tapauksia ilmenee likipitään kaikissa Varsinais-Suomen kunnissa, mahdollinen TTL 58 §:n ja/tai 58 d §:n mukainen päätös olisi tarpeen tehdä kattamaan koko alue. Lisäksi mahdollisen päätöksen tai päätöksien olisi syytä tulla voimaan pikaisesti, jotta sillä voisi olla oleellista merkitystä epidemian torjunnassa. Mahdollisen päätöksen tai päätöksien pitäisi olla voimassa riittävän kauan, jotta epidemiatilanteen voitaisiin luotettavasti todeta rauhoittuneen tasolle, joka ei enää aiheuta uhkaa covid-19-infektiolle alttiiden ihmisten terveydelle ja kokonaisyhyvinvoinnille sekä sairaanhoidon merkittäväälle kuormitukselle. Päätöksen tai päätöksien kohdentamisesta esitämme arviomme seuraavassa kappaleessa.

3. Lisäksi aluehallintovirasto pyytää ottamaan kantaa, mihin seuraavista Terveystieteiden ja Hyvinvoinnin laitoksen riskipotentialin arviointitaulukon mukaisiin merkittävän riskin tilanteisiin toimialueellanne pitäisi kohdistaa rajoituksia sekä minkä tartuntatautilain säännöksen perusteella:

- o Sisätilassa järjestettävät massakonsertit, kun istumapaikkoja ei ole määritelty
- o Sisätilassa olevat urheilukatsomot, kun istumapaikkoja ei ole määritelty
- o Tanssiravintolat, -klubit ja vastaavat, sisätilat
- o Yhteislaulutilaisuudet, suurkuorot
- o Baarit ja pubit, sisätilat
- o Karaokebaarit, sisätilat
- o Yökerhot, sisätilat
- o Tiivis yhteismajoitus, esim. kausityöntekijät, rakennustyöläiset, varuskunnat

Erityisesti aluehallintovirasto pyytää sairaanhoitopiiriä antamaan lausunnon siitä, millä rajoitettaviksi ehdotettavilla kohteilla on syy-seurausyhteys mahdollisiin tartuntoihin. Mikäli tartuntojen osalta ei ole selvillä, mistä ne ovat peräisin, myös se pyydetään mainitsemaan lausunnossa.

THL:n julkaisema pisteytystaulukko tapahtumiin ja kokoontumisiin liittyvistä tartuntariskeistä on lääketieteellisesti hyvin perusteltu. Merkittävä osa korkean riskin tilaisuuksista on tartuntatautilain 58 a §:n perusteella valtioneuvoston päätöksellä tehtävien rajoitusten piirissä. Alueellisilla rajoituksilla voitaisiin Varsinais-Suomessa rajata lähinnä sisätiloissa järjestettäviä istumapaikattomia massakonsertteja ja urheilutilaisuuksia sekä kuorolaulua.

Taulukossa 2 on esitetty THL:n riskipotentialin mukaisiin merkittävän riskin tilanteisiin jäljitetyt Covid-19 tapaukset Varsinais-Suomessa ajalla 27.9.-6.11.2021. Kyseisestä taulukosta käy ilmi, että näihin tilanteisiin on luotettavasti kyetty jäljittämään vain vähän tartuntoja, vain noin 6 % kaikista tunnistetuista tartunnoista. Tämä lienee kuitenkin vain osittain totta, sillä kuntien tartuntatautilääkäreiden (tartunnanjäljittäjien) kanssa käymiemme keskustelujen perusteella epäilemme, että ainakin osa tunnistamattomaksi jääneistä tartunnoista olisi peräisin THL:n riskipotentialin mukaisiin merkittävän riskin tilanteista. Kokemuksemme mukaan tehokkain rajoituskeino pandemian aikana ovat olleet ravintolatoimea koskevat rajoitukset ja puollamme niiden jatkamista vielä 15.11.2021 jälkeen.

Muiden alueellisten rajoitustoimenpiteiden osalta edellytetyt välttämättömyys, suhteellisuus ja tarkoituksenmukaisuus ovat vaikeasti osoitettavissa, koska kyseisiin THL:n riskipotentialin mukaisiin merkittävän riskin tilanteisiin jäljitettyjä covid-19-tapauksia on viime viikkoina ollut melko vähän ja toisaalta Varsinais-Suomessa on viikolla 44 ylletty valtioneuvoston tavoitteeseen 80 % rokotuskattavuudesta kahden rokotteen osalta 12 vuotta täyttäneessä väestössä. Siten alueellisten rajoitusten kohdentaminen ei perustuisi toteutuneeseen kehitykseen vaan yleisluontoisempaan, mutta vakiintuneeseen näkemykseen siitä, että henkilöiden välisten kontaktien yleinen vähentäminen heikentäisi covid-19-viruksen leviämismahdollisuuksia. Valitettavasti emme kykene tekemään seikkaperäistä juridista arviota siitä, voidaanko tällaisella

yleisluontoisella näkemyksellä perustella alueellisia rajoituspäätöksiä THL:n riskipotentialin mukaisiin merkittävän riskin tilanteisiin.

Mikäli Varsinais-Suomessa päädyttäisiin uusiin alueellisiin rajoituksiin TTL 58 §:n ja/tai 58 d §:n osalta, arvioimme, että lääketieteellisesti olisi perustelluinta kohdentaa ne tilanteisiin, joissa tartuntariski on näkemyksemme mukaan suurin. Näitä olisivat THL:n riskipotentialin mukaisista merkittävän riskin tilanteista (ravintolatoimen lisäksi) sisätilassa järjestettävät massakonsertit ja urheilukatsomot, kun istumapaikkoja ei ole määritelty. Näissä tapahtumissa asiakkaiden tai osallistujien fyysinen läheisyys toisiinsa sekä yhtä aikaa paikalla olevien ihmisten määrä lisäävät riskiä covid-19-taudin leviämiseksi. Mahdollisesti tehtävissä uusissa päätöksissä pitäisi rajoitusten oikeasuhtaisuuden nimissä huomioida väestön jo sangen hyvä covid-19-rokotuskattavuus. Tämä onnistuisi mielestämme parhaimmin kytkemällä päätöksiin EU:n digitaalisen koronatodistuksen käyttö (TTL 58 i §), jolloin rajoitukset kohdistuisivat henkilötasolla tarkoituksenmukaisimmin ja toisaalta mahdollistaisivat kutakuinkin normaalin toiminnan koronatodistuksen haltijoiden kohdalla.

Turussa 8.11.2021

Mikko Pietilä, johtajaylilääkäri
Varsinais-Suomen sairaanhoitopiiri

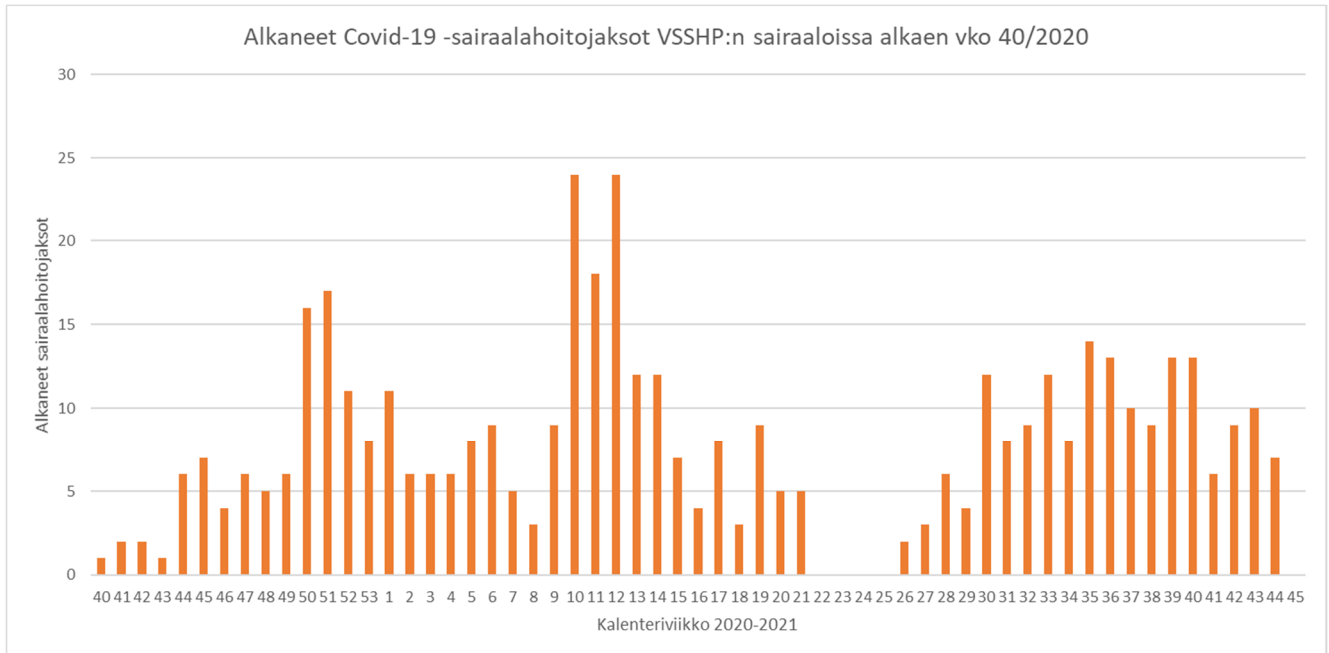
Harri Marttila, erikoislääkäri
sairaanhoitopiirin tartuntataudeista vastaava lääkäri
Varsinais-Suomen sairaanhoitopiiri

LIITE

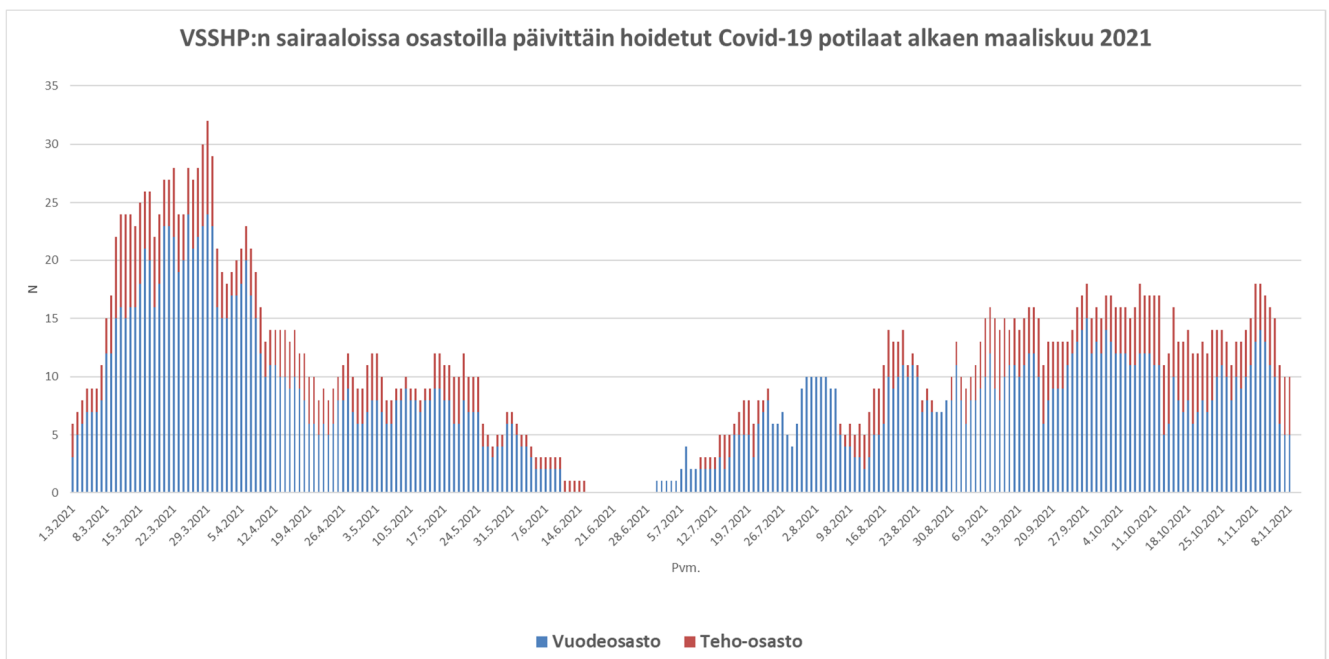
Taulukko 1. Raportoidut koronatartunnan lähteet Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin alueella viikoittain 27.9.2021-7.11.2021 (Raportti on luotu SAI-järjestelmästä 8.11.2021)

	Viikko						
Tartunnan lähde taso 1	39	40	41	42	43	44	Yhteensä
Tuntematon		2	3	4	1	41	51
Ei tiedossa	52	63	46	50	49	102	362
Harrastus / ulkotilat					1		1
Harrastus /sisätilat	2	4	9	15	3	5	38
Joukkotapahtuma /sisätilat	2	3	1		1	6	13
Joukkotapahtuma /ulkotilat		5					5
Julkinen sisätila				1	3	3	7
Lähipiiri (ei sama talous)	55	43	32	47	34	52	263
Matkalla / kotimaa (väh. 1 yöpyminen)	2			9	4	9	24
Matkalla /ulkomaa	27	20	16	24	28	15	130
Muu altistus	3	3	8	2	2	6	24
Oppilaana	5	21	16	7	23	49	121
Potilaana/asiakkaana, SOTE laitos	22	16	5	7		1	51
Päivähoito (varhaiskasvatus)	2	2	7	5	4		20
Ravintola/yökerho sisätilat	3	9	4	9	7	6	38
Samassa taloudessa asuva	167	114	79	113	101	154	728
Työssä julkisessa opetuksessa	2		1		2	1	6
Työssä muu kuin SOTE tai kasvatus-/opetusalan työ	66	42	18	9	23	17	175
Työssä SOTE	6	6	1	9	1		23
Työssä varhaiskasvatuksessa	1	3				1	5
Varuskunta			1		2	1	4
Yksityiset juhlat	11	5	5	14	6	5	46
Yhteensä	428	361	252	325	295	474	2 135

Kuva 1. VSSHP:n sairaaloissa alkaneiden Covid-19 –hoitajaksojen määrä alkaen viikosta 40/2020. (SHYG 8.11.2021)

Kuva 2. VSSHP:n sairaaloissa osastoilla päivittäin hoidettujen Covid-19 –potilaiden määrä alkaen 1.3.2021. (SHYG 8.11.2021)

Taulukko 2. THL:n riskipotentialin mukaisesti merkittävän riskin tilanteisiin jäljitetyt Covid-19 tapaukset VSSHP:ssa ajalla 27.9.-7.11.2021. (Raportti on luotu SAI-järjestelmästä 8.11.2021)

Tartunnan lähde taso 1	Tartunnan lähde taso 2	Tartunnan lähde taso 3	Viikko						Yhteensä
			39	40	41	42	43	44	
Harrastus / ulkotilat	Joukkuelaji	jalkapallo					1		1
Harrastus /sisätilat	Tuntematon	Tuntematon		1		6			7
Harrastus /sisätilat	Joukkue/ryhmälaji	Tuntematon					1	1	2
Harrastus /sisätilat	Joukkue/ryhmälaji	jääkiekko	1			4	1	2	8
Harrastus /sisätilat	Joukkue/ryhmälaji	Salibandy				4	1		5
Harrastus /sisätilat	Yksilölaji	Tuntematon		2	2			1	5
Harrastus /sisätilat	Yksilölaji	kuntosali	1	1					2
Harrastus /sisätilat	Yksilölaji	uinti			7	1		1	9
Joukkotapahtuma /sisätilat	Tuntematon	Tuntematon	1						1
Joukkotapahtuma /sisätilat	Konsertti	Tuntematon					1		1
Joukkotapahtuma /sisätilat	Muu	Tuntematon	1	2	1			3	7
Joukkotapahtuma /sisätilat	Teatteri, elokuvat, jumalanpalvelus tms.	Tuntematon		1					1
Joukkotapahtuma /ulkotilat	Tuntematon	Tuntematon		2					2
Joukkotapahtuma /ulkotilat	Urheilutapahtuma (katsojana)	Tuntematon		3					3
Ravintola/yökerho sisätilat	Tuntematon	Tuntematon	1				7	6	14
Ravintola/yökerho sisätilat	Lounasravintola/kahvila	Tuntematon	1						1
Ravintola/yökerho sisätilat	Ruokaravintola (myös illalliset)	Tuntematon			1				1
Ravintola/yökerho sisätilat	Yökerho/pubi	Tuntematon	1	8	3	9			21
Ravintola/yökerho sisätilat	Yökerho/pubi	Utopia Club		1					1
Varuskunta	Tuntematon	Tuntematon			1		2	1	4
		Yhteensä	7	21	15	24	14	15	96